

N:o 19.

Ank. till Riksd. kansli den 26 mars 1896, kl. 12 midd.

Betänkande, angående allmänna bevillningen.

(2:a A.)

Sedan utskottet till behandling förehaft de till utskottet hänvisade motioner angående allmänna bevillningen, tillkommer det utskottet att öfver dessa motioner afgifva betänkande.

I en inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 13, har herr *R. V. Ramstedt* anført följande:

»Olägenheterna af de i gällande bevillningsförordning stadgade bestämmelser om beskattningsort för fabriksegare samt annan yrkes- och näringsidkare hafva i städer med flera församlingar länge varit kända af vederbörande beskattningsmyndigheter. Den komité, som den 2 november 1894 afgifvit betänkande med förslag till förordning angående inkomstbevillning, har, antagligen i och för nämnda olägenheters afhjelpande, förordat ändringar i förenämnda bestämmelser i syfte, att skattskyldig, som är mantalsskrifven i stad, hvilken innefattar flera församlingar, skall för handel eller näring, som af honom idkas, taxeras endast i den församling, der han är mantalsskrifven.

Denna komités betänkande har sedermera varit föremål för handläggning af ännu en komité, som mot ett dylikt ändringsförslag ej haft något att erinra. Emellertid torde, med afseende å de genomgripande

förändringar af mera principiell natur och mängden af öfriga förändringar, hvarom förslag af dessa komitéer väckts, någon Kongl. Maj:ts proposition i ämnet icke under denna riksdag vara att förvänta; synnerligast som den senare komiténs resultat särskildt gjort sig bemärkt genom mångfalden af reservationer, hvarigenom svårigheterna för frågornas lyckliga lösning påtagligen icke blifvit i nämnvärd mån undanröjda.

Då emellertid ofvan antydda olägenheter ytterligare ökats genom kongl. förordningen angående stämpelafgiften den 9 augusti 1894, anser jag det för min pligt att göra Riksdagens ledamöter uppmärksamma på de svårigheter, mot hvilka särskildt de större städernas beskattningsmyndigheter hafva att kämpa vid ett rättvist afgörande af de många skattefördelningsfrågorna.

Kongl. förordningen om stämpelafgiften medgifver nemligen lättnader i stämpelskattens utgörande i vissa fall åt banker och bankirer, hvilket föranlett flera handelshus att i handelsregistret införa sig såsom idkande bankirrärelse. Som bankiren, i likhet med fabriksägaren och handtverkaren, skall beskattas inom den församling, der verksamheten bedrifves, är det tydligt, att skattefördelningsfrågorna och de dermed förenade svårigheterna än mer ökats, och det har i vissa fall blifvit en omöjlighet att bedöma, huru en rättvis fördelning skall verkställas. Under sådana förhållanden manas man ovilkorligen att söka häri åstadkomma en rättelse. Denna kan visserligen väntas framkomma genom en Kongl. Maj:ts proposition, men tidpunkten, när detta möjligen kommer att ske, låter sig för närvarande icke med någon visshet beräknas.»

Med stöd af hvad sålunda anförts föreslår motionären, »att Riksdagen måtte besluta sådan ändring i § 12 mom. d i Kongl. Maj:ts nådiga förordning, angående bevillning af fast egendom samt af inkomst, den 3 juni 1892, att bankirer, fabriksägare samt andra yrkes- och näringsidkare i de städer, hvilka innefatta flera församlingar, må, i öfverensstämmelse med hvad som nu gäller handlande i sådana städer, taxeras inom den församling, der de äro mantalsskrifne.»

Nu gällande förordning stadgar uti ifrågavarande hänseende följande:

§ 12.

Beskattningsort.

Skattskyldig taxeras för inkomst af kapital och arbete:

---

d) handlande, fabriksägare samt annan yrkes- och näringsidkare; för inkomst af rörelsen eller yrket: å den eller de orter, der rörelse

eller yrke eller någon hufvudsaklig gren deraf på mera sjelfständigt sätt eller i afsevärd omfattning idkas; dock skola handlande i de städer, hvilka innefatta flere församlingar, för den handelsrörelse, de derstädes idka, äfvensom de skattskyldige, hvilkas rörelse eller yrke utöfvas på flere orter, men endast kortare tid på hvarje ort, taxeras inom den församling, der de äro mantalsskrifne.

Det vill synas utskottet antagligt, att uppskattningen af en persons inkomst bör kunna ske lättare och säkrare, om hans samtliga inkomster från olika förvärfskällor taxeras af samma beskattningsmyndighet, än om de delvis taxeras af en myndighet och delvis af en annan. Det torde emellertid icke låta sig göra att på ett ställe upptaxera inkomsten af rörelse, som idkas inom skilda kommuner, framför allt då den bedrifves inom vidt skilda delar af landet. Ett sådant stadgande, som af motionären föreslås, skulle därför endast i ringa mån undanrödja ofvan anförda svårigheter vid taxeringen, och det bör erinras, att det måste vara vida lättare för olika beskattningsmyndigheter inom samma stad att i mera invecklade fall samverka för åstadkommande af en rättvis taxering, än hvad förhållandet kan vara för beskattningsmyndigheter inom olika kommuner. Deraf följer dock ej, att man ju icke bör söka minska svårigheterna för beskattningsmyndigheterna i de fall, der sådant kan ske, såvida ej en förändring i dylikt syfte kan visas medföra olägenheter i andra afseenden.

Såsom af motionären anförts, föreslogs af 1894 års skattekomité, att alla skattskyldige inom en stad skulle för all sin inkomst derstädes taxeras inom den församling, der de vore mantalsskrifne. Detta förslag, för hvilket ingen särskild motivering lemnats, synes hufvudsakligen hafva betingats af de andra förslag, som komitén framstälde i afseende å omorganisationen af inkomstbeskattningen i dess helhet, då under de afsedda nya förhållandena taxeringens sammanförande på ett ställe måste vara af större vikt än under nuvarande förhållanden.

Om lämpligheten af att, oberoende af en mera genomgripande reform af bevillningsförordningen, nu vidtaga endast den ändring deri, som af motionären föreslagits, derom torde man kunna hysa berättigadt tvifvel, enär ett bifall till motionen onekligen skulle komma att, i städer bestående af flera församlingar, under vissa förhållanden medföra rubbningar i dessa senares ekonomi.

Då bland förenämnde städer hufvudstaden med afseende såväl på församlingarnes antal som dessas storlek intager förnämsta platsen, har utskottet för frågans utredning ansett sig böra lemna en redogörelse

för förhållandena derstädes i berörda hänseende. I Stockholm uttaxeras dels kommunalskatt och afgift för stadens folkskolors behof efter en för hela staden lika gällande grund, enligt förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862, dels ock afgifter till församlingarnes skolor, kyrkor och presterskap enligt beslut, som fattas å kyrkostämman, i öfverensstämmelse med hvad derom stadgas i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 november 1863. Dessa senare af kyrkostämman beslutade afgifter äro för de olika församlingarne mycket vexlande såväl med afseende på afgifternas storlek i förhållande till den bevilling, hvilken påföres de skattskyldige, som med hänsyn till församlingarnes förmögenhetsförhållanden, hvilket i ena som andra afseendet framgår af följande mellan församlingarne i Stockholm gjorda jemförelse.

Församling.	Invånare- antalet vid början af år 1895.	Fastighets- värde i mil- lioner kr. år 1895.	Uppskattad inkomst i millioner kr. år 1895.	Afgifter till försam- lingarne i ören per bevillningskrona åren		
				1895	1894	1893
Storkyrko	11,299	43,3	9,5	58	58	60
Klara	18,083	74,3	13,1	50	50	50
Kungsholms	27,897	33,5	8,8	103	109	113
Adolf Fredriks	43,536	64,7	13,9	68	76	78
Jakobs och Johannes'	31,516	76,9	17,0	113	113	110
Ladugårdslands	53,283	121,5	26,7	45	45	45
Katarina	40,191	42,5	10,4	125	110	110
Maria	33,499	44,4	9,4	80	85	75
	259,304	501,1	108,8			

Af förestående jemförelse visar sig, att ifrågavarande afgifter kunna för en och samma församling skilja sig från år till annat på ända till 15 öre per bevillningskrona, såsom t. ex. i Katarina åren 1894 och 1895, och att skilnaden i afgift till olika församlingar kan uppgå ända till 80 öre per bevillningskrona, såsom 1895 var fallet med Ladugårdslandet och Katarina, i hvilken senare församling afgifterna, 125 öre per bevillningskrona, voro nära tre gånger så stora som i den förra. Vidare finner man, att afgifterna per bevillningskrona äro större i de fattigare församlingarne, såsom Katarina och Kungsholms, än hvad de äro i de rika, såsom Ladugårdslands och Klara, der de äro lägst. Ett stadgande, att skattskyldig skall, i den församling, der han är mantals-

skrifven, taxeras för inkomst af näring, som drifves inom en annan församling, skulle följaktligen i Stockholm medföra, att den förra församlingens inkomster ökades på den senares bekostnad, hvilket förefaller så mycket mera betänkligt, om en rik församling blir den gynnade och en fattig den lidande.

Huruvida förhållandena inom andra städer med flera församlingar äro likartade med dem i hufvudstaden, derom har utskottet icke fullständig kännedom, men då den föreslagna förändringen lärer ur beskattningsmyndigheternas synpunkt just för hufvudstaden hafva sin största betydelse, så har utskottet ansett tillräckligt att för frågans bedömande endast taga i betraktande, hvilket inflytande den ifrågasatta förändringen skulle komma att medföra med hänsyn till beskattningen i hufvudstadens församlingar.

Storleken af den bevillning, som påförts de olika församlingarne i Stockholm, och den omflyttning af bevillning från den ena församlingen till den andra, som skulle blifva en följd af den föreslagna förändringen, utgjorde, enligt en utskottet delgifven promemoria från öfverståthållareembetet för uppborärsärenden, för år 1895:

Församling.	Påförd bevillning.	Bevillningen skulle hafva	
		ökats med	minskats med
Storkyrko	102,690	684	3,386
Klara	149,485	1,608	3,650
Kungsholms	72,125	707	604
Adolf Fredriks	121,891	2,623	1,195
Jakobs och Johannes'	171,445	3,344	3,508
Ladugårdslands	283,778	4,179	650
Katarina	79,462	734	967
Maria	80,119	883	802
	1,060,995	14,762	14,762

Hela den omflyttning från en församling till en annan, som efter motionärens förslag skulle för år 1895 för Stockholm egt rum, utgör sålunda 14,762 kronor eller nära 1½ procent af stadens hela bevillningssumma, och den verkan, en sådan omflyttning skulle hafva utöfvat på de af församlingarne för året 1895 uttaxerade afgifterna, skulle enligt nyssnämnda promemoria hafva varit

Församling.	Ökning.	Minskning.
Storkyrko	— —	1,567
Klara	— —	1,021
Kungsholms	106	— —
Adolf Fredriks	971	— —
Jakobs och Johannes'	— —	185
Ladugårdslands	1,588	— —
Katarina	— —	292
Maria	65	— —

Den höjning eller sänkning af afgifterna till de särskilda församlingarna inom hufvudstaden, som skulle föränledas af de förändrade bestämmelser i afseende å beskattningsort, hvilka af motionären föreslagits, kan visserligen icke anses betydande, men synes dock så pass afsevärd, att en dylik förändring i beskattningen icke bör ifrågasättas, endast i ändamål, att någon lättnad vid taxeringsmyndigheternas arbete i vissa fall må kunna vinnas.

Då utskottet därför icke anser motionärens förslag under nuvarande förhållanden böra godkännas, hemställer utskottet,

1:o) att herr Ramstedts ifrågavarande motion icke måtte af Riksdagen bifallas.

Herr *O. Persson* i Killebäckstorp anmärker i en inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 44, att det länge man och man emellan diskuterats, huruvida det kunde anses billigt, att inkomst af aktier, såsom nu vore förhållandet, vore befriad från bevillning. De skäl, som talade för befrielse, vore särskildt framhållna i § 15 af den för taxeringsmyndigheterna gällande instruktion, så lydande: »Enär vederbörande bolag eller inrättning skall erlägga bevillning både för ränteinkomsten af hela det i bolaget eller inrättningen nedlagda aktiekapitalet och för den vinst, som rörelsen derutöfver lemnar, så böra de enskilde delegarne icke taxeras för inkomst från samma bolag eller inrättning.» Sanningen af de såsom skäl anförda omständigheter vore obestridlig, men slutledningen vore, enligt motionärens förmenande, icke fullt riktig. Ett bolag vore i likhet med en bank en institution, ett skatteföremål för sig, af hvars skattebördor icke den enskilde aktieegande kapitalisten

borde draga nytta i beskattningsafseende. En motsatt åsigt skulle leda derhän, att t. ex. en qvarnegare, hvilken erlade bevillning för qvarnen såsom för annan fastighet, icke borde särskildt skatta för inkomst af qvarnen, eller omvänt, att egaren af intecknad jord borde vara befriad från bevillning för så mycken jord, som motsvarade inteckningarnas värde. Kapitalisten hade insatt sina penningar i ett bolag eller i en sparbank, hvilketdera kunde vara likgiltigt, i afsigt att af kapitalet uppbära vinst, hvadan sådan vinst, som af aktiebolag utbetalades till aktieegare, icke kunde, i förhållande till denne, annorlunda betraktas än såsom inkomst af det kapital, han i bolaget insatt. Vid berörda förhållande funne motionären ingen rimlig anledning, hvarför icke aktiegaren, som vanligen tillhörde de större kapitalisterna, skulle erlægga bevillning för inkomsten af sitt kapital, likasom den, hvilken insatt sina penningar i bank eller utlånat dem till enskilde, skattade för sitt.

På grund häraf hemställer motionären,

»att Riksdagen behagade besluta sådan ändring i gällande nådiga förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst och dermed sammanhängande stadganden, att enskild delegare i aktiebolag eller dermed jemförlig inrättning skall för inkomst från samma bolag eller inrättning erlægga bevillning såsom för inkomst af kapital med en för hundra af inkomstbeloppet.»

Då denna fråga genom enskilda motioner kom under pröfning vid 1893 års riksdag, hemställde bevillningsutskottet, att Riksdagen måtte besluta att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att vid den förestående revisionen af bevillningsförordningen måtte tagas i öfvervägande, »huruvida icke, till befordrande af såväl en högre beskattning af den större förmögenheten som en jemnare fördelning af skattebördan, det i § 15 af nu gällande instruktion för taxeringsmyndigheterna förekommande stadgandet bör utbytas mot en bestämmelse derom, att jemväl enskilde delegare i bolag eller inrättning skola taxeras för inkomst af samma bolag eller inrättning». — Då visserligen båda kamrarne beslöto aflåtande af skrifvelse till Kongl. Maj:t angående revision af bevillningsförordningen, men voro af olika mening rörande skrifvelsens innehåll, i det att Första Kammaren ansåg skrifvelsen böra affattas i allmänare ordalag, under det att Andra Kammaren önskade, att deri måtte angifvas några principer, hvilka vid revisionen borde tillämpas eller tagas i öfvervägande, hvaribland äfven frågan om inkomstbevillning för delegare i bolag, och de stridiga meningarna icke ansågos kunna sammanjemkas, så förföll frågan om skrifvelse till Kongl. Maj:t i ämnet.

1894 års skattekomité har emellertid upptagit denna fråga till behandling och i sitt den 2 november 1894 afgifna betänkande derom yttrat följande:

»Då komiterade — — — — — ansett inkomst af kapital böra beskattas högre än annan inkomst, har gifvetvis äfven den frågan framställt sig, huru förfaras borde med inkomst från kapital, som nedlagts i aktieföretag. Sådan inkomst är för närvarande icke underkastad beskattning hos de enskilde delegarne i aktieföretaget, utan skall, såsom 15 § i instruktionen för taxeringsmyndigheterna erinrar, i stället vederbörande bolag erlægga bevillning både för ränteinkomsten af hela det i bolaget nedlagda aktiekapitalet och för den vinst, som rörelsen derutöfver lemnar. Från rent principiell synpunkt innebär emellertid detta en oegentlighet. Enligt grunderna för den rena inkomstskatten bör all en person tillflytande inkomst beskattas i hans hand. Endast under denna förutsättning kan personens skatteförmåga vederbörligen beaktas. Förhållandet vållar äfven anmärkningsvärda olägenheter med afseende å den kommunala beskattningen. Då denna hos oss utgöres i visst förhållande till den inom kommunen påförda bevillning, kunna välbergade eller till och med förmögna medlemmar af kommunen, i fall de nemligen hemta sin inkomst uteslutande från aktieföretag, alldeles undgå att bidra till utgifterna inom den kommun, i hvilken de äro bosatta och af hvars inrättningar de draga nytta. Då derjemte denna kommun ofta nog är en annan än den, der bolaget drifver sin verksamhet, och aktieegaren således icke heller i och genom bolaget erlägger kommunalskatt i hemorten, är det förklarligt, att klagomål så ofta försports öfver de i förevarande afseende nu gällande bestämmelser. Men det vore icke heller hvarken för staten eller ur den kommunala beskattningens synpunkt lämpligt, om bolaget befriades från bevillning och denna i stället upptoges hos de enskilde delegarne. Ty i sådant fall blefve den del af bolagets vinst, som icke utdelas, utan afsattes till reservfonder och dylika ändamål, obeskattad; och föga rättvist vore det naturligtvis, att, såsom följden äfven skulle blifva, den kommun, der bolaget drifver sin verksamhet, och som derigenom oftast tillskyndas ökade utgifter för fattigvård, skolväsen m. m., beröfvades kommunala bidrag från bolaget. Vid sådant förhållande återstår endast den i flera utländska inkomstskattelagar anlitade utvägen att beskatta såväl bolaget för dess inkomst som de enskilde delegarne för dem tillfallande utdelning.»

I enlighet med denna uppfattning föreslog komitéen, att i förordningen angående inkomstbevillning måtte under rubrik »annan inkomst

af varaktig eller tillfällig natur» upptagas äfven »utdelning, som delegare i aktiebolag eller enskild sedelutgifvande bank eger uppbära från bolaget eller banken».

Sedermera har 1895 års bevillningskomité uti sitt den 9 december 1895 afgifna utlåtande, uti ifrågavarande ämne yttrat:

»Komitén medgifver, att åtskilliga omständigheter tala för beskattning både af vinsten å aktieföretaget och af utdelningen. Dock synes det icke komitén rådligt att genomföra en sådan beskattning så strängt som enligt förslaget. Beskattar man bolaget på samma gång som de enskilde delegarne, måste man väl betrakta de senare såsom förlags-gifvare åt bolaget. Men ett sådant betraktelsesätt borde, såsom i åtskilliga utländska skattelagar föreskrifves, leda till medgifvande af afdrag för skäligen ränta å det inbetalda aktiekapitalet vid bolagets taxering. Mot ett dylikt medgifvande torde dock hos oss stora betänkligheter möta på grund af kommunalbeskattningens sammanhang med statsbeskattningen. Ifrågasättas kunde visserligen vid sådant förhållande att välja ett annat förfaringssätt, hvarpå den utländska lagstiftningen äfvenledes erbjuder exempel, nemligen att i stället låta afdragsrätten göras gällande vid den enskilde aktieegarens taxering, så att denne finge åtnjuta ränteafdrag å det för hans aktie inbetalda kapital. Men äfven härför torde afsevärda hinder möta, ty ett efter aktiens nominela värde beräknadt afdrag skulle säkerligen komma att kännas såsom ojemnt verkande, och för afdragets beräkning efter det belopp, för hvilket den skattskyldige förvärfvat aktien, skulle hvarje principiell grund saknas, hvarförutom den, som genom arf, gåfva eller testamente åtkommit aktie, på detta sätt näppeligen skulle kunna komma i åtnjutande af något afdrag.

Om man sålunda finner sig icke kunna på någotdera af dessa sätt i förslaget införa den modifikation, som kan anses påkallad af bolagets och delegarnes ofvanberörda inbördes förhållande, torde man vara hänvisad till utvägen att bereda delegarne den lindring i beskattningen, som må betingas deraf, att bolaget utan afdrag skattar för sin vinst, sålunda, att utdelningen beskattas efter en lägre skattefot än annan inkomst. Härvid måste emellertid skattefoten jemkas äfven med hänsyn till det förhållande, att icke blott bevillning, utan äfven kommunala utskylder skulle komma att drabba utdelningen; och kan komitén med afseende härå icke tillstyrka, att skattefoten sättes högre än till hälften mot den för inkomst i allmänhet gällande, hvilket af tekniska skäl lärer böra så uttryckas, att, för bevillningens påförande, sådan inkomst, hvarom nu är fråga, skall upptagas med halfva sitt belopp.

Äfven en annan ändring i förslaget anser komitén erforderlig. Skulle utdelning från aktiebolag eller enskild sedelutgifvande bank taxeras såsom »annan inkomst af varaktig eller tillfällig natur», blefve följden den, att skattskyldig, som för inköp af aktie eller lottbref upptagit lån, enligt förslaget icke kunde vid taxering af sådan inkomst få åtnjuta afdrag för låneräntan med mera än 20 procent af sin till nämnda rubrik hänförliga inkomst, och att vid bifall till hvad komitén här nedan föreslagit i afseende å »annan inkomst af varaktig eller tillfällig natur» icke ens något afdrag skulle ifrågakomma. I hvilketdera fallet som helst kunde dock påföljden näppeligen stå i öfverensstämmelse med hvad den ifrågavarande inkomstens art kräfver. Sådan inkomst är nemligen till sin karakter närmast att hänföra till inkomst af »kapital» och bör därför dit öfverflyttas, så att obegränsadt skuldränteafdrag kan få ega rum.»

I öfverensstämmelse med de åsikter, som synas hafva gjort sig gällande vid frågans föregående behandling inom Riksdagen, anser utskottet, att bestämmelser i det af motionären afsedda syftet icke kunna af Riksdagen beslutas utan en noggrann utredning såväl af deras verkningar som af deras sammanhang med inkomstbeskattningen i öfrigt. Då emellertid den af ofvanberörda komitéer lemnade utredning behandlat frågan i sammanhang med genomgripande förändringar af hela bevillningsförordningen, lemna den icke tillräcklig ledning för att bedöma lämpligheten af förändrade bestämmelser endast i denna del af samma förordning. Det är därför utskottets uppfattning, att denna fråga icke kan afgöras utan ytterligare utredning, som endast genom Kongl. Maj:ts försorg kan åstadkommas.

Då slutligen frågan om bevillningsförordningens omarbetning är föremål för Kongl. Maj:ts behandling, och ett förslag från Kongl. Maj:t derom torde vara att emotse, anser utskottet ej heller anledning förefinnas för Riksdagen att nu aflåta en skrifvelse i förevarande ämne.

Utskottet hemställer fördenskull,

2:o) att herr Perssons förevarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

I en likaledes inom Andra Kammaren af herr *G. Ericsson* från Stockholm väckt motion, n:o 153, i hvilken motions syfte åtta af kammarens ledamöter förklarar sig instämma, har föreslagits:

»att Riksdagen ville besluta att i bevillningsförordningen införa sådant tillägg, hvarigenom den direkta skatt, som för närvarande utgår som bevillning af inkomst, bestämmes att utgå med viss procent, högre för den större och lägre för den mindre inkomsten, samt med högre procent för inkomst af kapital och med lägre procent för inkomst af arbete och näring; samt

att Riksdagen beslutar sådan ändring i bevillningsförordningen, att så kallad *sjelfdeklaration* blifver obligatorisk, hvarigenom skattskyldig vid lämpligt vite varder ålagd att sjelf årligen uppgifva sin beskattningsbara inkomst.»

I afseende å motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Frågan om införande hos oss af progressiv inkomstbeskattning har vid flere föregående riksdagar genom enskilda motioner dragits under Riksdagens pröfning.

Vid 1893 års riksdag yttrade bevillningsutskottet derom följande:

»I nära sammanhang med denna fråga står den om införandet af progressiv beskattning. Denna form för beskattning utgår från samma grund som principen om beskattningens lämpande efter inkomstens art, nemligen den, att skattens storlek bör bero af förmågan att bära densamma. Det berättigade häri vill utskottet ingalunda underkänna. Hufvudsakligen af samma skäl, som nyss anförts beträffande frågan om skattens lämpande efter inkomstens ursprung, anser utskottet sig likväl ej böra tillstyrka antagandet af principen om progressiv beskattning. Så som fastighetsbevillningen nu är anordnad, kan det uppenbarligen icke komma i fråga att med afseende å denna göra en progressiv beskattning gällande. Då nemligen en fastighets uppskattade värde, efter hvilket fastighetsbevillningen utgår, icke står i förhållande till eller utgör något bevis för egarens eller innehafvarens verkliga förmögenhetsställning eller behållna inkomst, vore det ju tydligen orimligt att göra denna skatt progressiv. Låter man den progressiva beskattningen vinna tillämpning endast med afseende å inkomst af det rörliga kapitalet och arbetet, uppnår man icke det åsyftade ändamålet, de direkta skatternas rättvisa fördelning. Ett konsekvent genomförande af den progressiva beskattningens princip inom bevillningslagstiftningen förutsätter, enligt utskottets mening, införande af *allmän inkomstskatt*.

Utskottet vill emellertid erinra derom, att det finnes äfven andra vägar än en progressiv inkomstbeskattning att träffa de större förmögenheterna, t. ex. arfsskatt och stämpelskatt. Sistlidet års urtima Riksdag uttalade ock i sin förut omförmälda skrifvelse den 27 november

1892 den mening, att det mål, hvartill den progressiva inkomstbeskattningen syftar, eller de större förmögenheternas relativt högre beskattande, lämpligare torde stå att vinna på andra, för den nu rådande uppfattningen tör hända mindre främmande sätt, såsom exempelvis genom ett kraftigare anlitage och vidare utvecklande af vissa arter stämpelskatt, hvarjemte Riksdagen i samma skrifvelse framhöll, att arfsskatten, åt hvilken, enligt Riksdagens mening, en viktigare plats inom vår skattelagstiftning än den för närvarande egde, borde inrymmas, vore den skatttitel, som företrädesvis egnade sig för tillämpning af den progressiva beskattningsprincipen och tillika utgjorde en form för denna princip's tillämpning, om hvilken meningarna, enligt Riksdagens åsigt, lätt skulle kunna ena sig.»

Äfven vid 1894 års riksdag blef ett liknande förslag af utskottet afstyrkt och af Riksdagen lemnadt utan afseende.

1894 års skattekomité gör följande uttalande om progressiv inkomstbeskattning:

»I nära sammanhang med frågan om olika beskattning af fonderad och ofonderad inkomst står den omtvistade frågan om *proportionel* eller *progressiv* beskattning. Anhängarne af den förstnämnda skatteformen anse fordran på rättvisa i beskattningen, åtminstone för så vidt den drabbar regelbundna inkomster, tillfredsställd dermed, att skatten alltid utgår i enahanda förhållande till den skattskyldiges inkomster, d. v. s. efter en och samma procentsats. Ifrane för den progressiva beskattningen åter hålla före, att rättvisa vinnes endast så vida skattebidragen ökas i större förhållande än inkomsterna och således skatten för en större inkomst utgöres efter högre procentsats än för en mindre.

Fordran på progressiv beskattning har man sökt stödja på olika grunder. Den oftast anförda är, att skatten bör för att vara afpassad efter skatteförmågan förorsaka alla ett »jemförelsevis lika stort offer». Äfven har för den progressiva beskattningen åberopats, att skatten vid sidan af sin fiskaliska betydelse skulle ega jemväl en social bestämelse, nemligen att verka utjemnande och rättande på inkomstens och förmögenhetens fördelning, sådan denna under den fria konkurrensen gestaltat sig. Försvvararne af den proportionela beskattningen förneka emellertid det berättigade i att annan uppgift än den rent finansiella tillägges skatten och bestrida, att ur denna skattens uppgift stöd kan hemtas för fordran, att skatten skall förorsaka alla skattskyldige lika offer, hvilket mål dessutom ej ens med den progressiva beskattningen skulle kunna uppnås. I sammanhang härmed framhålla de det godtyckliga i såväl den progressiva skalan som den gräns för

progressionen, hvilken, så framt skatten ej skall leda till konfiskation af de större inkomsterna, måste stadgas. Vidare betona de, att en progressiv beskattning motverkar sparsamheten, samt att den, i händelse progressionen göres lindrig, inbringar föga mer än en proportionel skatt och, i fall progressionen göres mera känbar, föranleder kapitalet att utflytta eller dölja sig. Ändtligen har ock gjorts gällande, att ett samtidigt införande af progressiv inkomstskatt och af sjelfdeklaration minskar utsigterna att erhålla sanningsenliga deklARATIONER.

I vårt land har, hvad inkomstskatten beträffar, den progressiva beskattningsprincipen, efter ett i början af innevarande århundrade gjordt misslyckadt försök med dess tillämpning, icke vunnit användning; och erinras må, hurusom Riksdagen så nyligen som vid 1892 års urtima riksmöte stälde sig afvisande gent emot dess användning i afseende å inkomstbeskattningen, då Riksdagen framhöll, »att det med berörda beskattningsprincip åsyftade målet eller de större förmögenheternas relativt högre beskattning lämpligare torde kunna vinnas på andra för den nu rådande uppfattningen tör hända mindre främmande sätt, såsom exempelvis ett kraftigare anlåtande och vidare utvecklande af vissa arter stämpelskatt». Tillika gaf Riksdagen uttryck åt den åsigt, att arfsskatten vore den skattetitel, som företrädesvis lämpade sig för tillämpning af det progressiva beskattningssystemet. Riksdagens i sammanhang härmed uttalade förvissning derom, att meningarne lätt skulle kunna ena sig om denna art af progressiv beskattning, har också sedermera visat sig välgrundad, i det att en progressiv arfsskatt redan nu är hos oss införd. Men dertill torde man, åtminstone tills vidare, böra inskränka användningen inom vårt skattesystem af den ifrågavarande principen, hvars praktiska värde för öfrigt i ett land med ett så begränsadt antal af större förmögenheter som vårt torde med allt skäl kunna ifrågasättas. Såväl den nya arfsskatten och väl i allmänhet äfven den förhöjda eller nya stämpelbeskattning i öfrigt, hvilken efter 1895 års ingång kommer att blifva gällande, som ock den högre inkomstbeskattning af kapital, hvilken, enligt hvad ofvan anförts, af komiterade föreslagits, kommer också hufvudsakligen att drabba de förmögnare samhällsklasserna. En relativt högre beskattning af dem åsyftas dessutom med komiterades här nedan omförmälda förslag angående bevillnings utgörande jemväl af delegare i aktiebolag eller enskild sedelutgifvande bank för utdelning å aktier och lottbref. Å andra sidan hindrar bibehållandet af den proportionela skattefoten ingalunda, att inkomstskatten anordnas med vederbörlig hänsyn till den svagare skatteförmågan hos de i ekonomiskt afseende mindre väl

lottade. Äfven den proportionela inkomstskatten kan, utan att bryta mot sin princip, inrymma ett bevillningsfritt existensminimum äfvensom lindring i bevillningen för vissa lägre inkomstgrupper, på sätt äfven gällande bevillningsförordning medgifver.»

De här anförda yttrandena i ämnet innefatta enligt utskottets åsigt fullgiltiga skäl för afstyrkande af motionen, i hvad den rör införande af progressiv beskattning.

Hvad åter angår frågan om införande af obligatorisk sjelfdeklaration, får utskottet erinra, att Andra Kammaren år 1893 uttalade sig därför, och att 1894 års skattekomité i sitt förslag till ny bevillningsförordning fullständigt tillämpat densamma.

Då emellertid denna ganska invecklade och svår lösta fråga icke läter kunna lösas, utan att förslag i ämnet framläggas från Kongl. Maj:t, och densamma på grund af berörda komitéförslag för närvarande är under Kongl. Maj:ts pröfning, anser sig utskottet icke hafva anledning att tillstyrka, det någon åtgärd nu vidtages på grund af motionärens yrkande rörande obligatorisk sjelfdeklaration.

Utskottet hemställer fördenskull,

3:o) att herr Ericssons ifrågavarande motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

§ 65 mom. 3 i gällande förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst är af följande lydelse:

»Mom. 3. Till bestridande af kostnaderna för blanketter till taxeringslängder, till ersättning åt ordförandena i bevillningsberedningarna för deras arbete med sjelfva beredningen, till arvoden åt kronans ombud och för protokollsföringen samt andra anteckningar under taxerings- och pröfningsnämndernas sammankomster äfvensom till vedergällning för det i samband med taxeringsförrättningarne för öfrigt lemnade biträde af personer, som icke ega att vid samma förrättningar beräkna traktamentsersättning, må af Stockholms stads pröfningsnämnd användas och disponeras ett belopp, som svarar emot högst två och en half procent af samma stads efter denna förordning utgående hela bevillningssumma för året; gällande jemväl för bemälda pröfningsnämnd det i mom. 1 af denna § gjorda förbehåll för det fall, att bevillningssumman skulle komma att öfverstiga pröfningsnämndens beräkning. Om det af pröfningsnämnd-

den sålunda beviljade belopp och detsammans fördelning skall underrättelse genom utdrag af nämndens protokoll meddelas statskontoret, hvarifrån beloppet kommer att omedelbart utbetalas.»

I en inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 204, hafva herrar *J. A. Fjällbäck* och *J. Olsson* från Stockholm föreslagit, »att Riksdagen ville besluta att 65 § 3 mom. bevillningsstadgan skall erhålla den ändrade lydelse, att siffran »högst två och en half procent» ändras till »högst en och en half procent».

Till stöd för detta sitt förslag anföra motionärerna följande:

»65 § i gällande bevillningsstadga stadgar i 3 mom., att till bestridande af derstädes uppräknade kostnader, ersättningar och arfvoden må af Stockholms stads pröfningsnämnd användas och disponeras ett belopp, som svarar emot högst $2\frac{1}{2}$ procent af hela Stockholms stads bevillningssumma för året. Vid en jämförelse af detta belopp med de belopp, som af öfriga pröfningsnämnder må användas för samma ändamål, finner man, att den bevillningsprocent, som i Stockholm får tagas i anspråk, proportionsvis icke obetydligt öfverstiger den procent, som annorstädes får disponeras.

Om än det belopp, som sålunda i hufvudstaden anslagits till gäldande af kostnaderna för taxeringen, må kunna anses hafva varit skäligt, då nämnda stadgande tillkom och innan bevillningen för Stockholm antagit de proportioner, som numera är fallet, synes i allt fall den af Riksdagen medgifna bevillningsprocenten *numera* vara betydligt för hög i betraktande af den högst betydligt ökade bevillningssumma, som under de senare åren uppnåtts här i Stockholm. Medan denna bevillningssumma år 1884 uppgick till 782,255 kronor, hade motsvarande summa för år 1894 stigit till icke mindre än 1,041,000 kronor. Den bevillningssumma, som af pröfningsnämnden högst fick tagas i anspråk, uppgick sålunda år 1884 till — 19,556 kronor, år 1894 till ej mindre än 26,025 kronor samt har förlidit år uppgått till ännu mer.

Att icke ett jämförelsevis så högt belopp som 26,000 kronor kan vara erforderligt för utgifterna i och för taxeringen i Stockholm, synes ligga i öppen dag; och man hade därför kunnat vänta, att pröfningsnämnden själfmant skulle sökt hålla de behöfliga utgifterna för taxeringen inom sådana gränser, att ej hela eller i det närmaste hela den i bevillningsstadgan för ändamålet medgifna bevillningsprocenten numera behöfde tagas i anspråk. Men så har ingalunda skett. Pröfningsnämnden har tvärt om år efter år på öfverståthållareembetets för uppbořdsärenden förslag tagit i anspråk i det närmaste hela det belopp, som

högst varit medgifvet, eller under de senaste åren i rundt tal 25,000 kronor, ett belopp, som icke lär stå i rimligt förhållande till de utgifter, som kunna anses behöfliga för ifrågavarande ändamål. Af bifogade protokollsutdrag framgår sålunda ej mindre, att det belopp, som år 1894 tagits i anspråk, uppgår till 24,157 kronor och 35 öre, än äfven huru detta belopp fördelats. Beloppet och fördelningen för år 1895 företer ingen nämnvärd förändring.

Af bilagan finner man exempelvis, hurusom till sju uppbördskommisseries, hvilka likväl uppbära en årlig lön af mellan 10 och 15 tusen kronor hvardera, det oaktadt anslagits af pröfningsnämnden 550 kronor hvardera, eller tillsammans 3,850 kronor; hurusom till protokollsföranden hos pröfningsnämnden anslagits ej mindre än 3,500 kronor, ehuru arbetet med protokollsföringen tager i anspråk högst ett par månader, hvarunder sammanträden hållas blott 2 à 3 gånger i veckan, hvarjemte är att märka, att protokollsföraren har till sitt biträde flere särskildt af pröfningsnämnden aflönade protokollsförare; hurusom till kronoombudet hos pröfningsnämnden för hans närvaro vid sammanträdena under samma tid samt beredning af ärendena anslagits 2,000 kronor, ehuru samma kronoombud är kamrerare i uppbördsverket med en lön af 7,000 kronor och sålunda redan i denna sin egenskap har att bereda taxeringsärendena; som synes, är det inga småsummor, som för taxeringsarbetet tagas i anspråk; särskildt lär ingen kunna undgå att finna de till kronoombudet och sekreteraren anslagna arfvoden oskäligt tilltagna, helst när begge dessa funktionärer äro särdeles högt aflönade stadens tjänstemän.

Försök hafva visserligen tid efter annan blifvit gjorda inom pröfningsnämnden att söka nedbringa de särskildt i fråga om vissa poster orimligt högt tilltagna beloppen, för att dermed kunna åstadkomma någon icke oväsentlig besparing för statsverket. Men hittills har detta, som naturligt är, icke lyckats. Det rundligt tilltagna förslag till användning af medlen och dess fördelning, som utarbetats inom uppbördsverket och förelagts pröfningsnämnden vid dess sista sammanträde, har blifvit utan vidare godkändt.

Det återstår då ej annan utväg än att draga frågan inför Riksdagen, hvilken lyckligtvis har i sin magt att åstadkomma den besparing i anslaget, som tvifvelsutan är både möjlig och skälig.

En verksam åtgärd i sådant syfte torde lättast kunna åstadkommas genom en nedsättning af den bevillningsprocent, som af Stockholms stads pröfningsnämnd må tagas i anspråk, exempelvis från $2\frac{1}{2}$ till $1\frac{1}{2}$ procent.

Med den bevillningssumma, som år 1894 inflöt i Stockholm, skulle procenten efter en sådan nedsättning likväl uppgå till 15,615 kronor,

ett belopp, som synes vara fullt tillräckligt för att bestrida alla för taxeringen nödiga utgifter, då de reducerats till måttliga proportioner, helst som bevillningen för Stockholm år efter år är i stigande.

Till jämförelse må nämnas, att exempelvis inom Stockholms län den bevillningsprocent, som år 1894 togs i anspråk, endast uppgick till 3,915 kronor, hvaraf kronoombudet hos pröfningsnämnden icke synes hafva erhållit något särskildt arfvode och protokollsföraren i ett för allt 450 kronor. Kronoombuden vid taxeringsnämnderna i de sex städerna erhöello tillsammans 85 kronor.»

Motionärerna hafva bifogat motionen ett utdrag af protokollet hos 1894 års pröfningsnämnd, upptagande de arfvoden och omkostnader, som under samma år gäldats af bevillningsprocenten, tillsammans uppgående till 24,157 kronor 35 öre, och utskottet har införskaffat motsvarande protokollsutdrag jemväl för åren 1893 och 1895. Dessa handlingar äro af den lydelse, som de vid detta betänkande fogade bilagorna A, B och C utvisa. Derjemte har till närmare utredning af förevarande fråga från öfverståthållareembetets kamrerarekontor till utskottet öfverlemnats en promemoria, som äfvenledes bifogas detta betänkande. (Se bilagan D.)

Af återopade bilagor inhemtats, att de till uppbördskommisarierna lemnade arfvoden utgå för biträde till bevillningsberedningarnes ordförande för göromål, som enligt § 26 i bevillningsförordningen åligga dessa senare, men i Stockholm icke kunna af dem fullgöras; att arfvodet till protokollsföraren hos pröfningsnämnden utgör 1,500 kronor, och att det af motionärerna angifna beloppet 3,500 kronor äfven innefattar ett anslag å 2,000 kronor till skrifmaterialier, tryck, renskrifning och biträden (vanligtvis 4, af hvilka 2 tjenstgöra vid hvarje sammanträde); att kronoombudet, hvilket under åren 1881—1883 uppburit 1,500 kronor, 1884—1894 2,000 kronor och 1895 3,000 kronor, erhållit detta arfvode för att ordna och öfvervaka arbetena samt (från år 1892) föredraga målen i pröfningsnämnden; att arfvodena till revisorn och två kammarskrifvare å tillsammans 1,100 kronor utgått för granskning af mantalslängderna; och att de till 1,260 kronor uppgående arfvodena till tre extra biträden utgöra ersättning för uppsättande af promemorior.

Vidare har af utskottet tillhandahållna qvittenslistor för år 1895 inhemtats:

att vice häradshöfdingen G. Wessman, utom honom anvisade 720 kronor för extra biträde, uppburit såsom revisor hos öfverståthållareembetet för uppbördsärenden 400, eller tillsammans 1,120 kronor;

att kammarskrifvaren B. Giertta, utom honom anvisade 260 kronor

för extra biträde, uppburit 290 kronor såsom protokollsförande hos taxeringsnämnderna och 350 kronor såsom kammarskrifvare hos öfverståthållareembetet för uppborärenden, eller tillsammans 900 kronor;

att kammarskrifvaren L. A. Grass, förutom honom anvisade 280 kronor för extra biträde, uppburit såsom kammarskrifvare 350 kronor och såsom protokollsförande hos taxeringsnämnderna 215 kronor, eller tillsammans 845 kronor; samt

att öfriga hos taxeringsnämnderna anställde protokollsförande, hvilka äro extra ordinarie tjänstemän i öfverståthållareembetet för uppborärenden, åtnjutit i arfvoden för protokollsföringen respektive 325, 300, 225, 220 och 215 kronor samt dessutom uppburit respektive 360, 300, 420, 175 och 215 kronor, så att de för lemnadt biträde blifvit godgjorda med respektive 685, 600, 645, 395 och 430 kronor.

Utaf det vid 1883 års kongl. proposition med förslag till ny bevillningsförordning fogade statsrådsprotokoll inhemtas, att föredragande departementschefens hemställan om upptagande i förslaget af den ännu gällande procentsatsen för Stockholms stad grundats på den förutsättning, att bevillningssumman för året derstädes skulle uppgå till 620,000 kronor, derå alltså bevillningsprocenten efter $2\frac{1}{2}$ procent skulle utgöra 15,500 kronor.

1894 års skattekomité har, under framhållande af, hurusom en summa af 15,500 kronor skäligen kunde anses fullt tillräcklig för bestridande af de utgifter, som i Stockholm böra med bevillningsprocenten gäldas, ansett den nedsättning kunna utan olägenhet vidtagas, att bevillningsprocenten derstädes bestämdes att utgå med högst $1\frac{1}{2}$ procent.

Öfverståthållareembetet, hvars yttrande öfver berörda komiténs omnämnda betänkande blifvit infordradt, har deremot ansett en bestämmelse om att omförmälda procent i Stockholm skulle få utgå med allenast $1\frac{1}{2}$ procent vara obillig. Det af komiténs framlagda förslag skulle, i följd af ökade göromål för bevillningsberedningarnes ordförande verka derhän, att dessas antal, hvilket dittills varit åtta, måste ökas med minst detta antal. Derjemte påpekar öfverståthållareembetet, hurusom i Stockholm kostnaden för papper till och tryckning af taxeringslängderna skall utgå af ifrågavarande procent, samt förmenar med anledning deraf, och då, enligt komiténs beräkningar, en minskning i bevillningssumman skulle vara att motse till följd af förslaget, att bevillningsprocenten i Stockholm borde icke sänkas, utan snarare höjas.

Till vidare upplysning i frågan hänvisar utskottet till den i bilagan E uppgjorda förteckning rörande kostnaden för taxeringsarbeten m. m. i de län, hvilkas invånareantal är större än Stockholms stads eller af ungefärligen samma storlek.

Vid pröfning af denna fråga har utskottet i likhet med 1894 års skattekomité ansett, att utgifterna för taxeringen i Stockholm böra kunna ej oväsentligt minskas.

Öfverståhållareembetets kamrerarekontor har meddelat, att bevillningsberedningarnes ordförande i Stockholm omöjligen kunna fullgöra de göromål i afseende å för taxeringen lemnade uppgifter, som åligga dem på grund af § 26 i bevillningsförordningen, och att dessa i stället fullgöras af de 7 uppbördskommissarierna, som därför uppbära tillsammans 3,850 kronor. Då bevillningsberedningarnes ordförande uppbära i arfvode 3,450 kronor, utgör ersättningen för det arbete, som enligt författningen åligger dessa, in alles icke mindre än 7,300 kronor. Detta belopp synes utskottet kunna väsentligen minskas, vare sig nedsättningen göres i arfvodet för bevillningsberedningarnes ordförande eller i arfvodet för uppbördskommissarierna. De 7 protokollsföränderna hos taxeringsnämnderna uppbära tillsammans för detta uppdrag 1,790 kronor, men godtgöras dessutom för annat biträde i olika poster med tillsammans 2,710 kronor. Då, enligt § 56 bevillningsförordningen, landskamrerarne lika väl som kamreraren vid öfverståhållareembetets afdelning för uppbördsärenden skola vara kronoombud vid pröfningsnämnden, men de förra, enligt § 65, icke ega att åtnjuta något arfvode, så synes det sistnämnde kamrerare tillerkända arfvode af 3,000 kronor eller dubbelt mera än hvad han åtnjöt 1881—1883 vara alldeles för högt, äfven om det utgår såsom ersättning för arbetenas öfvervakande och för målens beredning och föredragning, i synnerhet om man tager i betraktande, att kamreraren i uppbördsverket uppbär en årlig lön af 7,500 kronor. Utskottet har ej heller kunnat undgå att finna jemväl de arfvoden, som utgått till öfrige tjenstemän, af hvilka flere innehafva väl aflönade befattningar, och till de hos taxeringsmyndigheterna anställde vaktmästarne, vara väl höga. Ehuru utskottet af anförda skäl anser, att nedsättning af bevillningsprocenten för Stockholm bör ega rum, finner utskottet sig dock ej kunna tillstyrka en så betydlig sänkning som af motionärerna yrkats. Med 1895 års bevillningssumma till grund skulle, med beräkning af $1\frac{1}{2}$ procent å densamma, funnits till förfogande omkring 15,900 kronor, men detta belopp, som endast med 400 kronor öfverstiger den summa af 15,500 kronor, som år 1883 ansågs motsvara behofvet, synes utskottet i betraktande af ärendenas tillväxt sedan dess icke numera tillräckligt för att lemna skälig ersättning för det betydande arbete, som taxeringen kräfver inom en så stor stad som Stockholm. Vid bestämmandet af ifrågavarande ersättning bör ej heller förbises den omständigheten, att städerna sjelfva bestrida kostnaderna för uppbörden.

Då man år 1883 vid bestämmande af bevillningsprocenten hade att utgå från beräkning af en befolkning af 174,702 personer (1882 års mantalsskrifna befolkning) och ett bevillningsbelopp, som beräknades till 620,000 kronor, så utgjorde den mantalsskrifna befolkningen år 1895 259,304 personer och bevillningssumman för samma år 1,060,996,80; ökningen utgör respektive 48 och 71 procent. Besvärsmålen antal i pröfningsnämnden har ock under tiden ansenligt tillväxt. De utgjorde i medeltal åren 1881—1885 797, åren 1886—1890 1,434 och under åren 1891—1895 1,573. Under samma perioder utgjorde protokollsparagrafernas antal derstädes i medeltal respektive 1,007, 1,712 och 1,815.

Vid öfvervägande af de förhållanden, som måste tagas i betraktande vid bedömande af denna fråga, har utskottet kommit till den uppfattning, att ifrågakvarande bevillningsprocent skäligen bör bestämmas att utgå med högst två procent af bevillningssumman.

På grund häraf hemställer utskottet,

4:o) att 65 § 3 mom. af gällande bevillningsförfordning måtte erhålla följande förändrade lydelse:

Mom. 3. Till bestridande af kostnaderna för blanketter till taxeringslängder, till ersättning åt ordförändarna i bevillningsberedningarne för deras arbete med sjelfva beredningen, till arvoden åt kronans ombud och för protokollsföringen samt andra anteckningar under taxerings- och pröfningsnämndernas sammankomster äfvensom till vedergällning för det i samband med taxeringsförrättningarne för öfrigt lemnade biträde af personer, som icke ega att vid samma förrättningar beräkna traktamentsersättning, må af Stockholms stads pröfningsnämnd användas och disponeras ett belopp, som svarar emot högst två procent af samma stads efter denna förfordning utgående hela bevillningssumma för året; gällande — — — — — utbetalas.

Stockholm den 24 mars 1896.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservationer:

af herr *Cavalli* mot den af utskottet till stöd för sina förslag i punkterna 1:o)—4:o) använda motivering;

af herr friherre *von Schwerin* mot vissa delar af motiveringen;

samt vid punkterna 2:o) och 3:o)

dels af herr *Fredholm*, som anfört:

»Vid de senare riksdagarna hafva motioner afseende förändringar i bevillningsförordningen i stor utsträckning blifvit väckta. I synnerhet var detta fallet vid 1893 års riksdag med anledning af det beslut om grundskatternas afskrifning, som fattades vid urtima riksdagen 1892. De motionärer, som vid innevarande riksdag väckt förslag om ändringar i bevillningsförordningen, hafva inskränkt sig till att föreslå dels beskattning af den inkomst, som från aktiebolag tillfaller enskild delegare i sådant, dels införande af progressiv inkomstbeskattning och obligatorisk själfdeklaration.

Vid behandlingen af nu föreliggande förslag, har utskottet, i öfverensstämmelse med de åsikter, som synas hafva gjort sig gällande inom Riksdagen vid dessa frågors föregående behandling, ansett, att dessa frågor äro af den svåra och invecklade beskaffenhet, att de icke kunna lösas utan en föregående noggrann utredning, och dertill endast i samband med inkomstbeskattningen i öfrigt. Härutinnan delar jag fullkomligt den af utskottet uttalade meningen. Men då utskottet, på grund deraf att Kongl. Maj:t sedan 1893 års Riksdag tillsatt ej mindre än två komitéer för afgifvande af förslag till ny bevillningsförordning, derur hemtar anledning att helt enkelt afstyrka de nu väckta motionerna, under antagande, att ett förslag till bevillningsförordningens omarbetning är att från Kongl. Maj:t motse, så kan jag ej dela utskottets uppfattning i denna del.

Efter den nedgörande kritik, för hvilken det förslag till inkomstbevillning, som af komiterade afgafs den 2 november 1894, gjorts till föremål ej blott af de myndigheter, som öfver förslaget haft att yttra sig, utan äfven af den för granskning af förslaget sist tillsatta komitéen i

dess utlåtande af den 9 december 1895, kan nämnda förslag svårligen lemna Kongl. Maj:t erforderlig ledning vid utarbetandet af ett nytt förslag till bevillningsförordning. Föga bättre förhåller det sig med det af sistnämnda komité den 9 december 1895 afgifna utlåtande, i hvilket de viktigaste i Riksdagen framhållna beskattningsgrundsatser blifvit antingen lemnade opåaktade eller på ett mer eller mindre otillfredsställande sätt gjorda till föremål för tillämpning.

Men äfven om det för Kongl. Maj:t skulle blifva möjligt att med nu till buds stående material utarbета ett nytt förslag, så vill det dock synas föga sannolikt, att ett sådant förslag, bygdt endast på den af komiterade lemnade utredning, skulle kunna hafva utsigt att vinna Riksdagens bifall. Man får nemligen ej bortse från det faktum, att viktiga beskattningsgrundsatser, för hvilka Riksdagen eller en af dess kamrar uttalat sig, icke blifvit af komiterade vederbörligen beaktade och ännu mindre erhållit den omsorgsfulla utredning, som deras betydelse för skatteväsendet och deras i öfrigt svårlösta beskaffenhet i ovanligt hög grad gjort dem förtjenta af.

Sådant är exempelvis förhållandet med den progressiva inkomstbeskattningen, hvilken dock en gång blifvit af Riksdagens Andra Kammar i princip gillad, då kammaren vid 1892 års lagtima riksdag uttalade sig för ordnandet af den direkta beskattningen på ett sådant sätt, »att den bestämdes att utgå med viss procent, högre för den större och lägre för den mindre inkomsten», och om hvilken urtima Riksdagen i sin skrifvelse till Konungen af den 27 november 1892 säger, att den i en del nyare skattelagar tillämpade grundsats, att ej blott skattebördan för de lägst taxerade i högre grad än hittills lättas, utan äfven denna börda så fördelas, att den med ökad tyngd träffar de högre taxerade, bör vid det tillämnade revisionsarbetet göras till föremål för noggrann pröfning, synes Riksdagen uppenbart, utan att Riksdagen därför vill närmare ingå på denna fråga. Hurudan är nu den »noggranna pröfning» af denna fråga, som det syntes Riksdagen uppenbart, att komiterade skulle under revisionsarbetet verkställa. De först tillsatta komiterade affärda denna viktiga fråga på knappt halfannan sida af sitt betänkande, och granskningskomitéen nämner om densamma ingenting. Så mycken uppmärksamhet ansågo komiterade sig kunna och böra egna denna form af beskattning, hvilken för hvarje dag som går synes vinna allt större tillämpning i de moderna staternas beskattningsväsen och deruti spelar en högst betydande roll. På ett likartadt sätt förhåller det sig med en hel del andra ur beskattningssynpunkt mycket viktiga frågor, om hvilka komiterade haft att yttra sig eller åtminstone borde hafva haft.

Under sådana förhållanden torde det få anses ytterst angeläget, att en ny omsorgsfull och framför allt sakkunnig utredning af hela skattefrågan kommer till stånd. Men tillika hafva förhållandena sedan 1892 års urtima riksdag utvecklats sig på ett sådant sätt, att det nu mer än då är en tvingande nödvändighet att föranstalta om denna utredning snarast möjligt. Redan vid 1892 års urtima riksdag, då frågan om utarbetande af förslag till den enligt finansplanen afsedda beskattningen förevar i Andra Kammaren, tillät jag mig hos statsrådets ledamöter anhålla, att regeringen ville egna uppmärksamhet åt nödvändigheten att bereda Riksdagen det kunskapsmaterial, som den är i behof af, när det blir fråga om att lösa skattefrågan på ett rättvist sätt. Jag vågade då äfven anhålla, att en sådan utredning måtte företagas så snart som möjligt, ty den kräfver ett tidsödande och vidlyftigt arbete, och tillade, att om Riksdagen blir nödgad att utan en så beskaffad utredning besluta nya skatter, så befarade jag, att besluten i brist på kännedom om verkliga förhållandena kunna blifva sådana, att de komma att framkalla mycket onödigt missnöje hos befolkningen.

Var behofvet af en verkligt sakkunnig utredning i och för en skattereform stort redan vid 1892 års urtima riksdag, då beslut fattades att afskrifva grundskatterna, hvilka förut i direkt skatt lemnat statsverket en årlig inkomst af 10 millioner kronor, så är det nu vida större, emedan krafvet på ett nytt beskattningssystem sedan dess än ytterligare stegrats genom de vid sistlidne riksdag så betydligt höjda spanmålstullarne, hvilka för den hälft af rikets befolkning, som genom grundskatteafskrifningen fått sina direkta skatter fördubblade, ytterligare medföra en indirekt beskattning på 10 millioner kronor. Om än ett lyckligt sammanträffande af omständigheter, såsom bland annat ovanligt låga pris på lifsmedel, under den senaste tiden gjort det möjligt att utan befolkningens alltför hårda betungande icke allenast bereda statsverket nödiga medel till utgifternas bestridande, utan äfven till ett öfverskott derutöfver, så vore det dock, i betraktande af konjunkturernas understundom plötsliga omkastningar, hvartill vi många gånger varit vittne, att bygga statsverkets framtida ekonomi på lösan sand, om man icke, medan de lyckliga konjunkturerna äro rådande, gjorde sig i beskattningshänsende beredd att möta kommande svåra tider. En större höjning i spanmålsprisen, som för landets talrika fattiga befolkning gjorde till en nödvändighet att knappa in på kosten, skulle efter all sannolikhet helt hastigt medföra lifsmedelstullarnes nedsättande eller till och med afskaffande och derigenom försaka statsverket en minskning i dess årliga inkomst af mer än 10 millioner kronor. Att taga ut dessa på den di-

rekta beskattningens väg skulle vara detsamma som att fördubbla den nu utgående bevillningen, tilläggsbevillningen deri inräknad, och med all sannolikhet skulle detta blifva en omöjlighet sådan den direkta bevillningen nu är ordnad.

Det är helt naturligt, att utskottet icke skulle hafva kunnat, äfven om det så velat, verkställa hela den utredning, som är oundgängligen nödig för att i en eller annan form tillstyrka de af motionärerna framställda förslag. Men i betraktande af den fara, som är förenad med ett uppskjutande af skattefrågornas lösning, har det dock synt mig, som om utskottet icke genom ett enkelt afslag bort i sin mån bidraga till att ingenting i denna sak från Riksdagens sida nu åtgöres. I stället hade utskottet, enligt mitt förmenande, bort göra hvad det med anledning af de väckta motionerna utan all undersökning kunnat göra, eller uttala sig för att skattefrågorna snarast möjligt bringades till en för land och folk lycklig lösning, och då vilkoret därför icke kan vara mer än ett, nemligen att de lösas på ett för alla med rättvisa och billighet förenligt sätt, hade utskottet äfven haft anledning att yttra sig om hvad som ur beskattningssynpunkt kan vara förenligt med rättvisans fordringar.

Då utskottet emellertid icke gjort detta, tillåter jag mig för egen del uttala den uppfattningen, att det icke kan vara med rättvisans fordringar öfverensstämmande att bibehålla de personliga afgifterna, som till lika stort belopp uttagas af de fattigaste som af de rikaste, i synnerhet om i betraktande tages storleken af de indirekta skatter, som i förhållande till inkomsten trycka på befolkningen progressivt nedåt. Jag vet väl, att många hysa betänkligheter mot att afskaffa dessa skatter på den grund, att de icke för sig hafva gjort klart hvarmed de skola ersätta dem. Mig synes detta enkelt nog, om man ersätter dem med en förmögenhetsskatt, och ingen sådan är för det ändamålet mera rättvis och billig än en särskild fastighetsskatt. Oförenligt med rättvisans kraf är äfven — åtminstone enligt de begrepp derom, som Andra Kammaren i full öfverensstämmelse med den moderna rättsuppfattningen¹ förut hyst — att, utan hänsyn till personens skatteförmåga, af hvar och en uttaga en lika stor procent af hans inkomst, en orättvisa, som blir så mycket större, om för några en del af deras inkomst, enligt nu gällande bestämmelser, lemnas obeskattad.

Då det för hvarje dag som går blir en allt mer tvingande nödvändighet, att infria de vid urtima riksdagen 1892 af regering och riksdag högtidligt afgifna löftena, att de ökade skatter, som² blifvit af de vid nämnda riksdag fattade beslut föranledda, skola uttagas icke genom konsumtionsskatter utan genom direkta och förmögenhetsskatter;

då det vidare är med våda för statsverkets ekonomiska trygghet förenadt att uppskjuta den reform af beskattningsväsendet, som måste blifva en oundviklig följd af de urtima löftenas infriande; och

då det slutligen för en verklig och icke skenbar, för en bestående och icke tillfällig sådan reform måste anses oundgängligen nödigt, att skattebördorna fördelas samhällets medlemmar emellan på ett med rättvisans enklaste för hvar och en fattbara och obestriddliga grundsatsar öfverensstämmande sätt,

så kommer jag i denna samhällets för närvarande mest magtpåliggande fråga till ett annat slut än det, hvori utskottet med anledning af de väckta motionerna stannat, då dessa blifvit i punkterna 2 och 3 af betänkandet afstyrkta, och får på angifna skäl således hemställa,

att Riksdagen behagade i skrifvelse till Konungen anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta snarast möjligt utarbета nytt förslag till bevillningsförordning, så af-fattadt, att de direkta skatter, som enligt denna förordning skola af de skattskyldige till staten utgöras, komma att drabba dem på ett i förhållande till hvars och ens skatteförmåga rättvist och billigt sätt, för hvilket ändamåls vinnande torde blifva behöfligt att, jemte afskaffandet af alla nu utgående personliga afgifter, bland annat fästa behörigt afseende derå:

att såsom existensminimum fastställes ett inom vissa gränser rörligt inkomstbelopp, som med afseende på storleken afpassas efter lokala förhållanden, familjens storlek samt ömmande omständigheter, och till- lika göres för samhällets alla medlemmar skattefritt,

att all verklig inkomst, öfverstigande nyssnämnda såsom existensminimum fastställda belopp, beskattas, oberoende af den källa, från hvilken den härflyter, efter en skala, som, med hänsyn dertill att vid stigande inkomst skatteförmågan ökas i större förhållande än inkomsten, göres progressivt växande,

att såsom en följd af de alldeles särskilda för-måner besittningen af fast egendom för egaren med-för en särskild och på likartadt sätt utgående skatt åsättes alla slag af sådan egendom i förhållande till fastig-heternas periodvis uppskattade värden; samt slutligen

att, om i bevillningsförordningen på förenämndt

sätt vidtages mera genomgripande förändringar med afseende å den direkta beskattningen till staten, då må tagas i betraktande om icke beskattningen till kommunen bör utgöras efter andra eller förändrade grunder än de nu för kommunalbeskattningen gällande, och i sådant fall förslag till förändradt sätt för kommunalbeskattningens utgörande äfvenledes utarbetas»;

dels af herr *Collander*, som förklarar sig instämma i syftet med herr *Fredholms* reservation;

dels ock af herr *G. Jansson*.

Bilaga A.

Utdrag af protokollet, hållet hos Stockholms stads pröfningsnämnd den 30 oktober 1893.

§ 1,588.

Då, jemlikt 65 § i gällande bevillningsstadga, Stockholms stads pröfningsnämnd eger att, till bestridande af de i mom. 3 af nämnda paragraf uppräknade kostnader, ersättning och arfvoden äfvensom till vedergällning för det i samband med taxeringsförrättningarna för öfrigt lemnade biträde, använda och disponera ett belopp, som svarar mot högst 2 ½ procent af stadens efter bevillningsstadgan utgående hela bevillningssumma för året, samt denna summa för år 1893 af pröfningsnämnden beräknats uppgå till i rundt tal 990,000 kronor, deraf 2 ½ procent utgör 24,750 kronor; så och efter det nämndens öfriga arbeten blifvit afslutade, beslöt nämnden, att följande poster skola med bevillningsprocenten gäldas, nemligen:

1:o) *Kostnadsersättningar:*

Drätselnämnden för blanketter till taxeringslängder m. m.....	kronor	362: 45.	
Svanström & C:o för skrifmaterialier m. m.	„	60: 88.	
G. Jansson för ljus m. m.....	„	30: 84.	
Stockholms Dagblad för annonser	„	46: 24.	
Nya Dagligt Allehanda	„	11: 20.	
Generalstabens litografiska anstalt för öfvertryck	„	126: 25.	
Kongl. Boktryckeriet för tryck	„	9: 75.	647: 61.

2:o) *Ersättningar, arfvoden och vedergällningar för lemnadt biträde:*

Till 8 ordförande i bevillningsberedningarna, nemligen: för 1:a distriktet	kronor	350: —	
Transport kronor	350: —	647: 61.	

	Transport kronor	350: —	647: 61.
för 2:a och 3:e d:o	”	450: —	
” 4:e och 17:e d:o	”	350: —	
” 5:e, 6:e och 18:e d:o	”	450: —	
” 7:e, 8:e och 21:a d:o	”	450: —	
” 9:e, 10:e, 11:e och 20:e d:o	”	500: —	
” 12:e, 13:e och 14:e d:o	”	450: —	
” 15:e, 16:e och 19:e d:o	”	450: —	3,450: —
Till 6 uppbördskommissarier à 550 kronor hvardera	kronor	3,300: —	
Till uppbördskommissarien N. Burén	”	500: —	
Till e. o. kammarskrifvaren S. Wingårdh såsom t. f. uppbördskommissarie	”	50: —	3,850: —
Till 7 protokollsförande hos taxeringsnämnderna, nemligen:			
i 1:a distriktet	kronor	250: —	
i 2:a d:o	”	225: —	
i 3:e d:o	”	250: —	
i 4:e d:o	”	225: —	
i 5:e d:o	”	325: —	
i 6:e d:o	”	225: —	
i 7:e d:o	”	225: —	1,725: —
Till protokollsföranden hos pröfningsnämnden:			
arfvode	kronor	1,500: —	
skrifmaterialier, tryck, renskrifning, biträden	”	2,000: —	3,500: —
Till kronombudet hos pröfningsnämnden			2,000: —
Till revisorn hos öfverståhållarembetet för uppbördsärenden	kronor	400: —	
Till 2 kammarskrifvare hos d:o à 350 kronor hvar	”	700: —	1,100: —
Till uppbördskommissarien C. Barkander för extra biträde	”	300: —	
Till vice häradshöfdingen G. Wessman för d:o	”	600: —	
Till vice häradshöfdingen E. Bodman för d:o	”	75: —	
Till vice häradshöfdingen Hj. von Sydow för d:o	”	75: —	1,050: —
	Transport kronor	17,322: 61.	

	Transport kronor	17,322: 61.
Till vaktmästaren G. A. Jansson för uppässning hos bevillningsberedningarne samt hos taxeringsnämnderna och pröfningsnämnden äfvensom för tillställande af pröfningsnämndens beslut	kronor 600: —	
Till vaktmästaren A. Petersson för d:o	„ 600: —	1,200: —
Till städerskan A. C. Jansdotter för städning hos bevillningsberedningar och taxeringsnämnder	kronor 30: —	
Till fru A. Josephson för d:o	„ 30: —	
Till fru Chr. L. Galleradi för d:o hos pröfningsnämnden	„ 20: —	80: —
Till fördelning emellan extra ordinarie tjänstemän hos öfverståthållareembetet för uppbördsärenden med flere, som biträdt vid mantalslängdernas granskning, emottagandet af besvär till pröfningsnämnden, upprättandet af föredragningslistor m. m. för pröfningsnämnden, att fördelas dem emellan af kamreraren hos öfverståthållareembetet för uppbördsärenden		5,000: —
	Kronor	23,602: 61.

Om de sålunda beviljade kostnads-, ersättnings- och vedergällningsbelopp samt desammas fördelning skulle kongl. statskontoret genom utdrag af detta protokoll underrättas, med anmodan att till kamreraren hos öfverståthållareembetet för uppbördsärenden W. Willers emot qvitto låta utbetala ofvan omförmälda summa tjugutretusen sexhundra två kronor 61 öre till fördelning i enlighet med pröfningsnämndens förestående beslut.

Som ofvan

Enligt protokollet
B. J. Schönmeyr.

Bilaga B.

Utdrag af protokollet, hållet hos 1894 års pröfningsnämnd för Stockholms stad den 29 oktober 1894.

§ 1,883.

Då, jemlikt 65 § i gällande bevillningsstadga, Stockholms stads pröfningsnämnd eger att, till bestridande af de i mom. 3 af nämnda § uppräknade kostnader, ersättningar och arfvoden äfvensom till vedergällning för det i samband med taxeringsförrättningarna för öfrigt lemnade biträde använda och disponera ett belopp, som svarar mot högst 2 $\frac{1}{2}$ procent af stadens efter bevillningsstadgan utgående hela bevillningssumma för året, samt denna summa för år 1894 af pröfningsnämnden beräknats uppgå till i rundt tal 1,041,000 kronor, deraf 2 $\frac{1}{2}$ procent utgör 26,025 kronor, så och efter det nämndens öfriga arbeten blifvit afslutade, beslöt nämnden, att följande poster skola med bevillningsprocenten gäldas, nemligen:

1:o) *Kostnadsräkningar:*

Drätselnämnden för blanketter till taxeringslängder m. m.	kronor	496: 91	
Svanström & C:o för skrifmaterialier m. m. ...	„	61: —	
G. Jansson för ljus m. m.	„	37: 80	
Stockholms Dagblad för annonser	„	49: 04	
Nya Dagligt Allehanda för annonser	„	12: 60	
Generalstabens litografiska anstalt för öfvertryck	„	150: 50	
Kongl. Boktryckeriet för tryck	„	9: 50	817: 35.

2:o) *Ersättningar, arfvoden och vedergällningar för lemnadt biträde:*

Till 8 ordförande i bevillningsberedningarna, nemligen:

för 1:a distriktet	kronor	350: —
„ 2:a och 3:e distriktet	„	450: —

Transport kronor 800: — 817: 35.

	Transport kronor	800: —	817: 35.
för 4:e och 17:e distriktet	„	350: —	
„ 5:e, 6:e och 18:de distriktet	„	450: —	
„ 7:e, 8:e och 21:a distriktet	„	450: —	
„ 9:e, 10:e, 11:e och 20:e distriktet	„	500: —	
„ 12:e, 13:e och 14:de distriktet	„	450: —	
„ 15:e, 16:e och 19:e distriktet	„	450: —	3,450: —
Till 7 uppbördskommissarier à 550 kronor hvardera			3,850: —
Till 7 protokollsförande hos taxeringsnämnden, nemligen:			
i 1:a distriktet	kronor	240: —	
„ 2:a „	„	225: —	
„ 3:e „	„	250: —	
„ 4:e „	„	215: —	
„ 5:e „	„	325: —	
„ 6:e „	„	225: —	
„ 7:e „	„	225: —	1,705: —
Till protokollsföranden hos pröfningsnämnden:			
Arfvode	kronor	1,500: —	
Skrifmaterialier, tryck, renskrifning, biträden	„	2,000: —	3,500: —
Till kronoombudet hos pröfningsnämnden	„		2,000: —
Till revisorn hos öfverståthållareembetet för uppbördsärenden	„	400: —	
Till två kammarskrifvare hos d:o à 350 kronor hvardera	„	700: —	1,100: —
Till vice häradshöfdingen G. Wessman för extra biträde	kronor	600: —	
Till vice häradshöfdingen E. Bodman för extra biträde	„	140: —	
Till vice häradshöfdingen Hj. von Sydow för extra biträde	„	170: —	
Till vice häradshöfdingen C. Wahlgren för extra biträde	„	145: —	
	Transport kronor	1,055: —	16,422: 35.

	Transport kronor	1,055: —	16,422: 35.
Till kammarskrifvaren B. Giertha för extra biträde	kronor	105: —	
Till kammarskrifvaren A. Grass för extra biträde	„	95: —	1,255: —
Till vaktmästaren G. A. Jansson för uppässning hos bevillningsberedningarne samt hos taxeringsnämnderna och pröfningsnämnden äfvensom för tillställande af pröfningsnämndens beslut	„	800: —	
Till vaktmästaren A. Pettersson för d:o	„	600: —	1,400: —
Till städerskan A. C. Jansdotter för städning hos bevillningsberedningar och taxeringsnämnder	„	30: —	
Till fru A. Josephson för d:o	„	30: —	
Till fru Chr. L. Galleradi för städning hos pröfningsnämnden	„	20: —	80: —
Till fördelning emellan extra ordinarie tjänstemän hos öfverståthållareembetet för uppbördsärenden med flere, som biträdt vid mantalslängdernas granskning, emottagandet af besvär till pröfningsnämnden, upprättandet af föredragningslistor m. m. för pröfningsnämnden, att fördelas dem emellan af kamreraren hos öfverståthållareembetet för uppbördsärenden	kronor	5,000: —	
			Kronor 24,157: 35.

Angående de sålunda beviljade kostnads-, ersättnings- och vederställningsbelopp samt desammas fördelning skulle kongl. statskontoret genom utdrag af detta protokoll underrättas med anmodan att till kamreraren hos öfverståthållareembetet för uppbördsärenden W. Willers emot qvitto låta utbetala ofvan omförmälda summa tjugufyratusen etthundrafemtiosju kronor 35 öre till fördelning i enlighet med pröfningsnämndens förestående beslut. Som ofvan.

Vidimeras ex officio
B. Helmer.

In fidem
B. J. Schönmeier.

Bilaga C.

Utdrag af protokollet, hållet hos Stockholms stads pröfningsnämnd den 31 oktober 1895.

§ 1,928.

Då, jemlikt 65 § i gällande bevillningsstadga, Stockholms stads pröfningsnämnd eger att, till bestridande af de i mom. 3 af nämnda § uppräknade kostnader, ersättningar och arfvoden äfvensom till vederläggning för det i samband med taxeringsförrättningarne för öfrigt lemnade biträde använda och disponera ett belopp, som motsvarar högst 2½ procent af stadens efter bevillningsstadgan utgående hela bevillningssumma för året, samt denna summa för år 1895 af pröfningsnämnden beräknats uppgå till i rundt tal 1,060,900 kronor, deraf 2½ procent utgör kronor 26,522: 50, så och efter det nämndens öfriga arbeten blifvit afslutade, beslöt nämnden, att följande poster skola med bevillningsprocent gäldas, nemligen:

1:o) *Kostnadsräkningar:*

Drätselnämnden för blanketter till taxeringslängder m. m.	kronor	556: 66.	
Svanström & C:o för skrifmaterialier m. m.	„	60: 50.	
G. Jansson för ljus m. m.	„	35: 03.	
Stockholms Dagblad för annonser	„	49: 25.	
Generalstabens litografiska anstalt för öfvertryck	„	165: —	
Kongl. boktryckeriet för tryck	„	7: —	873: 44.

2:o) *Ersättningar, arfvoden och vedergällningar för lemnadt biträde:*

Till 8 ordförande i bevillningsberedningarne, nemligen:			
för 1:a distriktet	kronor	350: —	
„ 2:a och 3:e d:o	„	450: —	
„ 4:e och 17:e d:o	„	350: —	
	Transport kronor	1,150: —	873: 44.

	Transport kronor	1,150: —	873: 44.
för 5:e, 6:e och 18:e d:o	„	450: —	
„ 7:e, 8:e och 21:a d:o	„	450: —	
„ 9:e, 10:e, 11:e och 20:e d:o	„	500: —	
„ 12:e, 13:e och 14:e d:o	„	450: —	
„ 15:e, 16:e och 19:e d:o	„	450: —	3,450: —
Till 7 uppbördskommissarier à 550 kronor hvardera			3,850: —
Till 7 protokollsförande hos taxeringsnämnderna, nemligen:			
i 1:a distriktet	kronor	290: —	
i 2:a d:o	„	215: —	
i 3:e d:o	„	300: —	
i 4:e d:o	„	215: —	
i 5:e d:o	„	325: —	
i 6:e d:o	„	225: —	
i 7:e d:o	„	220: —	1,790: —
Till protokollsföranden hos pröfningsnämnden:			
arfvode	kronor	1,500: —	
Skrifmaterialier, tryck, renskrifning, biträden	„	2,000: —	3,500: —
Till kronombudet hos pröfningsnämnden			3,000: —
Till revisorn hos öfverståthållareembetet för uppbördsärenden	kronor	400: —	
Till två kammarskrifvare hos d:o à 350 kronor hvar	„	700: —	1,100: —
Till vice häradshöfdingen G. Wessman för extra biträde	kronor	720: —	
Till kammarskrifvaren B. Giertta för d:o ..	„	260: —	
Till d:o A. Grass för d:o	„	280: —	1,260: —
Till vaktmästaren G. A. Jansson för upppassning hos be- villningsberedningarne samt hos taxeringsnämnderna och pröfningsnämnderna äfvensom för tillställande af pröfnings- nämndens beslut	kronor	800: —	
Till vaktmästaren A. Peterson för d:o	„	600: —	1,400: —
Till städerskan A. C. Jonsdotter för städning hos bevillnings- beredningar och taxeringsnämnder	kronor	30: —	
Till städerskan A. Josephson för d:o	„	30: —	
Till städerskan Chr. L. Galleradi för d:o hos pröfningsnämnden	„	20: —	80: —
	Transport kronor	20,303: 44.	

	Transport kronor 20,303: 44.
Till fördelning mellan extra ordinarie tjänstemän hos öfverståthållareembetet för uppbördsärenden med flere, som biträdt vid mantalslängdernas granskning, emottagandet af besvär till pröfningsnämnden, uppsättandet af föredragningslistor m. m. för pröfningsnämnden, att fördelas dem emellan af kamreraren hos öfverståthållareembetet för uppbördsärenden	5,290: —
	Kronor 25,593: 44.

Angående de sålunda beviljade kostnads-, ersättnings- och veder-gällningsbelopp samt desammas fördelning skulle kongl. statskontoret genom utdrag af detta protokoll underrättas med anmodan att till kamreraren hos öfverståthållareembetet för uppbördsärenden W. Willers emot qvitto låta utbetala ofvan omförmälda summa tjugufemtusenfemhundra-nittiotre kronor 44 öre till fördelning i enlighet med pröfningsnämndens förestående beslut.

§ 1,929.

Protokollet för dagen upplästes till justering och godkändes.

In fidem

B. J. Schönmeyr.

Bestyrkes

E. von der Lancken.

Bilaga D.

P. M.

angående pröfningsnämnden för Stockholm.

Arbetsättet,
enligt näm-
dens beslut.

Sedan besvärsmålen ordnats och diariiförts, utskrifvas öfver dem distriktvis upprättade listor för att tillhandahållas ordföranden, ledamöterna och de vid protokollet tienstgörande. Med ledning af dessa listor genomgå och granska ledamöterna från hvarje särskildt taxeringsdistrikt de till distriktet hörande mål. Dessutom upprättas — likaledes distriktvis — särskilda föredragningslistor, hvilka förses dels af vederbörande uppbördskommissarie med alla i mantals- och bevillningstaxeringslängden rörande hvar klagande förekommande anteckningar och dels af särskilda biträden med en öfver hvarje mål upprättad promemoria. I nämnden föredragas målen medelst uppläsning af promemorian. (Föredraganden måste naturligtvis förut genomgå hvarje mål och tillse, att promemorian blifvit riktigt affattad, samt att alla de upplysningar, som för ett rättvist bedömande erfordras utöfver ofvannämnda anteckningar och hvad i besvären innehålla, varda införskaffade.) Uppläsning af handlingarne kan omöjligt medhinnas och förekommer endast, då någon ledamot det påfordrar eller anledning dertill i öfrigt förekommer.

Besvärsmålen
antal.

I medeltal: 1881—85	797.
1886—90	1,434.
1891—95	1,573.

Protokolls-
öf:s antal.

I medeltal: 1881—85	1,007.
1886—90	1,712.
1891—95	1,815.

Tiden för
arbetet.

Pröfningsnämndens 1:sta sammanträde är vanligtvis den 16 september. Först vid besvärstidens utgång, som infaller 8 dagar före nämnda sammanträde, kunna de förberedande arbetena börjas. Protokollen skola vara aflemnade före november månads utgång. Sålunda skall hela arbetet vara verkställt på 8 veckor.

Bevillningsprocenten användes af nämnden till — förutom bestridande af kostnader enligt räkningar — följande ersättningar:

Bevillningsprocenten (sedan 1883 2 $\frac{1}{2}$).

1. Till ordförandena (8) i bevillningsberedningarna, med belopp mellan 350 och 500 kronor till hvar;

2. Till protokollsförarna hos taxeringsnämnderna (7) med belopp mellan 215 och 325 kronor till hvar, allt efter protokollsparagrafernas antal;

3. Till 7 uppbördskommissarier; utgått åren 1881 och 1882 med 400, 1883 med 475 samt från och med 1884 med 550 kronor till hvar kommissarie. Denne verkställer det bestyr, som, i afseende å de för taxeringen lemnade uppgifter, enligt § 26 i bevillningsförordningen åligger bevillningsberedningarnes ordförande, men i Stockholm omöjligen kan af dem fullgöras, är kronoombud hos taxeringsnämnd samt meddelar ofvanberörda anteckningar;

4. Till kronoombudet hos pröfningsnämnden; under åren 1881—83: 1,500 kronor, 84—94: 2,000 kronor och 1895: 3,000 kronor. Utöfver hvad enligt bevillningsförordningen kronoombudet åligger — der till jemväl hör att afgifva utlåtande i alla de från pröfningsnämnden till kongl. kammarrätten fullföljda mål (medeltal under åren 1891—95: 212) — lemnar ombudet nämnden biträde med att sätta i gång och öfvervaka alla de, enligt hvad ofvan synes, erforderliga förberedande arbetena samt tillse, att dessa varda verkställda så, att det hela medhinner på den föresatta tiden, samt att (från och med 1892) föredraga målen i nämnden;

5. För protokollsföringen; utgjort under åren 1881—83: 2,120 kronor, 1884—88: 3,000 kronor samt från och med 1889: 3,500 kronor, deraf 1,500 i arfvode åt den af öfverståthållareembetet förordnade protokollsföraren och 2,000 såsom godtgörelse för skrifmaterialier, tryck, renskrifning och biträden (vanligtvis 4, deraf 2 tjenstgöra vid hvarje sammanträde);

6. Till extra biträden för promemorieskrifningen; vexla allt efter målens antal och beskaffenhet;

7. Till vaktmästare; denna ersättning utgick under åren 1881—83 med sammanlagdt 1,040 kronor, deraf:

för uppässning hos bevillningsberedningarna	135	
” ” ” taxeringskomitéerna	105	
” ” ” pröfningskomitén	300	
och för tillställande af pröfningsnämndens		
protokoll	500	1,040 kronor.

Från och med 1884 utgår ersättningen för samtliga dessa bestyr till 2 vaktmästare; beloppet: 600 kronor till hvar. Under åren 1894 och 95 har den ena vaktmästarens arvode höjts med 200 kronor;

8. För städning;

9 och 10. Till *dels* öfverståthållareembetets revisor — sedan 1881: 400 kronor — och 2 kammarskrifvare — hvar 300 under åren 1881—91 och 350 åren 92—95 —, *dels* fördelning mellan extra ordinarie tjänstemän hos öfverståthållareembetet m. fl. personer (till ett antal af närmare 40):

för i samband med taxeringsförrättningarna lemnadt biträde, såsom vid mantalslängdernas granskning, mottagande, ordnande och diariiförande af besvärsmålen, upprättande af listorna, förande och granskring af en förteckning öfver bolagen i Stockholm samt förteckningens jemförande med hos vederbörande myndighet i afseende å bolag gjorda anmälningar m. m. Granskningen af mantalslängderna måste verkställas under tiden $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{5}$. Den mantalskrifna folkmängden var 1895: 259,304. För att detta arbete skall på så kort tid kunna medhinnas, är det oundgängligt att anlita en myckenhet af extra arbetskrafter.

Beloppet af ersättningen till e. o. kammarskrifvarne m. fl. har under åren 1881—92 utgått med hvad som af den medgifna bevillningsprocenten återstått, sedan öfriga omkostnader blifvit tillgodosedda. Under åren 1893—95 har en del af nämnda procent icke användts.

$1\frac{1}{2}$ % å 1895 års bevillningssumma, 1,060,900, utgör 15,913 kronor 50 öre.

1882 års pröfningsnämnd ansåg sig behöfva använda 15,581: 72.

Huru arbetet sedan 1882 förökats, torde framgå af ofvanstående redogörelse. En likartad ökning förefinnes i allt, som rör taxeringsarbetet, hvilket är en gifven följd af Stockholms utvidning. Mantalskrifna folkmängden var år 1882: 174,702 och 1895, såsom redan blifvit nämndt, 259,304.

Öfverståthållareembetets Kamrerarekontor.

Bilagå E.

Förteckning rörande kostnaden för taxeringsarbeten m. m. i de län, hvilkas invånareantal är större än Stockholms stads eller af ungefärligen samma storlek.

Län.	Invånare- antal (1894 ^{31/12}).	Kostnaden för taxeringsarbeten			Summa bevilling af fast egendom samt af inkomst år 1894.
		1892.	1893.	1894.	
Malmöhus	378,337	7,095 —	7,870 —	8,320 —	616,361 05
Göteborgs o. Bohus	308,671	7,235 —	7,500 —	7,600 —	510,493 87
Elfsborgs	273,598	3,309 70	3,695 25	3,346 25	164,312 29
Östergötlands	268,883	4,755 —	5,205 —	5,269 —	276,902 10
Stockholms stad	264,585	24,200 —	23,602 61	24,157 35	1,041,640 26
Vermlands	252,422	3,775 —	4,230 —	4,269 —	177,350 19
Skaraborgs	244,039	3,468 46	4,210 73	4,242 41	173,479 99
Kalmar	229,034	3,080 —	3,080 —	3,080 —	144,998 76
Kristianstads	220,087	3,299 41	4,088 79	4,115 97	163,048 89